

СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

УДК 330.3

DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/10.1>**Шевченко Л.В.**

аспірантка,

Хмельницький національний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3504-0307>

ЕКОНОМІЧНІ МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ІНОЗЕМНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ В УКРАЇНСЬКІЙ ЕКОНОМІЦІ

У статті визначено цілі й принципи регулювання прямих і портфельних іноземних інвестицій. За допомогою системного аналізу визначено хибні напрями спрямування іноземних інвестиційних коштів у сфері та галузі економіки України. Конкретизовано проблеми законодавства стосовно прямих та портфельних інвестицій. Проаналізовано результативність прямих та непрямих методів економічного регулювання пропозиції грошей в економіці й як це опосередковано впливає на зростання темпів іноземних інвестицій в економіку країни. Запропоновано заходи щодо вдосконалення непрямих методів економічного управління іноземними інвестиціями та податкової системи. Конкретизовано використання видів податкових пільг. Запропоновано надання переваги прискореній амортизації та наданню податкових кредитів серед інших податкових методів стимулювання прямих і портфельних іноземних інвестицій.

Ключові слова: іноземні інвестиції, ФРН, державне регулювання, інвестиційна діяльність, інноваційна діяльність, грошово-кредитна політика, податкова політика.

Постановка проблеми. Важливим завданням держави є формування економічної політики для економічного зростання і розвитку. Інвестиційна політика відносно іноземних контрагентів є складником загальної економічної політики. Сьогодні потенціалу внутрішніх інвесторів України явно недостатньо для забезпечення необхідних темпів зростання, що призводить до необхідності залучення іноземних інвестицій та вкладання цих коштів у пріоритетні галузі економіки України. Як уже давно визначено фахівцями, «пріоритетними напрямками державної підтримки має бути стимулювання залучення інвестицій у ключові сектори економіки регіонів, які визначають стратегічні пріоритети їх розвитку» [1, с. 90]. Під час провадження політики економічного розвитку пріоритетні галузі для інвестування держава визначає в документах і регулює потоки іноземних інвестицій згідно з пріоритетами.

Історичний досвід інших країн свідчить, що недостатнє регулювання державою іноземних інвестиційних потоків призводить до невирішення галузевих і регіональних проблем у напрямі визначених пріоритетів. Актуальними залишаються висновки попередніх досліджень, що вкрай необхідним є створення системи державної підтримки зрушення в структурі вивозу шляхом підвищення частки продукції з високим ступенем обробки [2]. Для цього державні заходи сприяння іноземному

інвестуванню повинні спрямовуватися на виробництво принципово нових виробів у галузях ракетної та авіаційної техніки, середнього машинобудування, окремих виробництв електронної та електротехнічної промисловості, виробництва зварювальної апаратури, судів, сільськогосподарських машин та ін. [3]. Це відповідає цілям побудови конкурентоспроможної економіки з метою інтеграції до ринків Європейського Союзу.

Автор повністю погоджується з В.В. Стаднік, яка дійшла висновку, що вплив державного регулятивного механізму має бути системним та цілеспрямованим і спиратися на глибокий аналіз закономірностей і тенденцій світової економічної динаміки й чинників, що її детермінують. Також повинні враховуватися якісні й кількісні характеристики ресурсного потенціалу національної економіки загалом і підприємницьких структур зокрема [4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам законодавчого регулювання державою процесів іноземного інвестування присвячено праці таких учених, як: Т.В. Майорова, В.В. Стаднік, Т.О. Кричківська, М.І. Диба, С.В. Онишко, Г.О. Березюк, В.І. Любимов, К.Л. Маркевич, І.І. Рубіш, О.П. Свідер, Н.І. Шевченко, В.Б. Антонов, Л.П. Давидюк, Л.О. Чернишова, О.В. Озерчук, О.А. Руденко, О.О. Смірнова, А.В. Нікітін,

Зокрема, Т.О. Кричківська і Л.П. Давидюк запропонували створення спеціальної економічної

зони. Це, на їхню думку, дасть змогу розв'язати проблему занадто складного і незрозумілого для інвестора законодавства [5, с. 101]. К.Л. Маркевич запропонувала зосередитися на розгортанні простої та передбачуваної податкової бази з низькими ставками замість спеціальних дискреційних стимулів, які не пов'язані зі створенням матеріальних цінностей, та вибрати доцільним критерієм для надання податкових пільг інноваційний характер інвестицій, а не галузеву ознаку [6, с. 147–148]. На думку В.І. Любимова, для підтримки інноваційної діяльності найбільш ефективним шляхом було б використання не стільки економічних, скільки організаційних методів стимулювання інвестицій, зокрема встановлення сталих зв'язків із венчурними компаніями у зарубіжних країнах [7, с. 2]. Думки вчених щодо методів монетарного та фіскального регулювання мають широкий діапазон – від спрощення податкової системи до організаційних заходів. Отже, необхідно систематизувати накопичений і досить великий матеріал про державні методи регулювання потоків іноземних інвестицій в Україні.

Сьогодні відсутня єдина думка щодо того, які саме й як застосовувати економічні важелі для управління іноземними інвестиціями, зокрема регулювання державою потоків іноземних інвестицій в Україну. Подальшого вивчення потребують створення механізмів стимулювання надходження прямих і портфельних іноземних інвестицій та обґрунтування доцільності запровадження таких механізмів в Україні.

Мета статті полягає в узагальненні інформації щодо оптимізації економічного механізму державного управління іноземними інвестиційними потоками. Завданням є дослідження цілей і принципів регулювання потоків іноземних інвестицій, з'ясування проблем законодавчої бази та розгляд методів економічного регулювання іноземного інвестування.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до законодавчо визначених напрямів економічної політики України, передбачається підвищення конкурентоспроможності її економічних суб'єктів, тому важливо інвестування в інноваційні проекти, оскільки стратегічною метою розвитку країни є створення підприємств і галузей, де вироблятиметься продукція з підвищеним ступенем переробки. Прикладом необхідності державного регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності є ситуація у машинобудуванні України, яке має великий експортний потенціал. Сьогодні стан галузі потребує вкладення інвестиційних коштів, оскільки, за висновками науковців, «аналіз експортних можливостей машинобудування за різними товарними групами засвідчив зростання в обсягах експорту частки продукції третього технологічного укладу, що вказує на зниження її нау-

комісткості» [4, с. 140]. За результатами досліджень науковців «результативність інноваційної діяльності протягом усього періоду дослідження погіршується. Це непрямим чином указує на те, що техніко-технологічні інновації не дають значного прориву у підвищенні конкурентоспроможності кінцевих продуктів у вигляді промислових товарів» [4, с. 145].

Основною метою регулювання потоків іноземних інвестицій в українську економіку з боку держави є зростання обсягу іноземних інвестицій та спрямування їх у пріоритетні галузі розвитку держави. Ця діяльність повинна здійснюватися за принципами послідовності, безперервності та узгодженості. Методи регулювання залежать від того, якими інструментами держава впливає на інвестиційну активність. Основними інструментами є правове регулювання функціонування ринку капіталу; створення конкурентного простору та регулювання цін на інвестиції; регулювання зовнішніх інвестицій валютного ринку; застосування кредитно-фінансової та податкової політики; антимонопольне регулювання; амортизаційна політика [1, с. 89].

Ученими вже давно зазначався той факт, що стан правового клімату має набагато більше значення для іноземних інвесторів в Україні, ніж надання законодавчих пільг. Особливо це стосується стабільності законодавчої бази та дотримання чинних правових норм не вибірково, а всіма учасниками правовідносин [8, с. 233–234; 1, с. 121]. Нестабільність не дає змоги дати прогноз щодо виробничої та фінансової діяльності для іноземного інвестора.

Розглянемо проблеми законодавчого поля для державного регулювання іноземних інвестицій в Україні на прикладі економічних відносин із ФРН як одним із постійних і великих інвесторів в українську економіку. Правовий режим іноземного інвестування в Україні регулюється національним законодавством України та міжнародними договорами України. У договірно-правовій базі українсько-німецького інвестиційного співробітництва є п'ять основних документів міждержавного рівня. Спільна декларація про основи відносин між Україною і ФРН від 09.06.1993 декларувала побудову відносин між фактично новими країнами: Україною та об'єднаною Німеччиною на основі міжнародного права. Підписання декларації передбачає поглиблення взаємозв'язків для розвитку загальноєвропейської інфраструктури, у тому числі транспорту та енергетики; підтримку в побудові і функціонуванні в Україні ринкової економіки, зокрема налагодження біржової справи; можливість створення консорціуму підприємств для співробітництва у галузі енергетики. Договір між Україною та ФРН про розвиток широкомасштабного співробітництва у сфері економіки, промисловості, науки

і техніки від 10.06.1993 передбачає зобов'язання надавати гарантії для експортних кредитів на можливо сприятливих умовах; створення Бюро представника німецької економіки в Україні і відповідної організації в Німеччині; права доступу до ринку ЄС із тими ж пільгами, які ЄС надає іншим державам із тотожним міжнародним статусом; підтримувати і заохочувати співробітництво підприємств та організацій обох держав у галузях хімії і фармацевтики, машинобудування, інфраструктури, транспорту, телекомунікації, металургії. Угода між Україною і ФРН щодо сприяння здійсненню і взаємного захисту інвестицій, яка діє з 1996 р., є важливою передумовою економічного співробітництва і залучення інвестицій із території іншої договірної сторони. Угода між Україною і ФРН про уникнення подвійного оподаткування стосовно податків на доход і майно від 03.07.1995 сприяє транскордонним інвестиціям. Угода між Урядом України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина про заснування Німецько-Української промислово-торгівельної палати від 2016 р. має на меті сприяння розвитку торговельно-економічних відносин між підприємствами й організаціями України та ФРН. Співробітництво між Україною та ФРН як держави – члена ЄС регулювалося також Угодою про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС, Планом дії «Україна – ЄС» та іншими документами до набрання чинності Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншої сторони.

Для стимулювання притоку іноземних інвестицій в українську економіку з більш розвинених країн, таких як ФРН, треба вирішити проблеми законодавчого поля України: зменшити кількість внутрішніх законодавчих актів України; ліквідувати суперечливість тлумачення деяких положень нормативних документів; удосконалити податкове законодавство; задіяти організаційні механізми, зокрема розвинути державно-приватне партнерство [9, с. 36].

Як зазначають науковці, Закон України «Про режим іноземного інвестування» має суттєвий недолік у регулюванні найважливіших об'єктів та пріоритетних галузей економіки, соціальної сфери й територій. Це не дає змоги вирішити проблеми пільгового режиму інвестування. Також уважається недоліком, що порядок трансферту прибутків, доходів та інших коштів, які одержані внаслідок здійснення іноземних інвестицій, визначається тільки Національним банком України, а не відповідним законодавчим актом Верховної Ради України [10, с. 142–143]. Особливості фінансових інвестицій регулюються Законом України «Про цінні папери та фондовий ринок» щодо розміщення, обігу цінних паперів

і провадження професійної діяльності на фондовому ринку. Незважаючи на правове забезпечення, фондовий ринок України перебуває поки що у зародковому стані.

Порівняно з Україною розглянемо й закони ФРН, які регулюють іноземні інвестиції. Одними з основних є Закон «Про зовнішні економічні зв'язки» 1961 р. та Закон «Про кредити» 1976 р. [11, с. 41]. Законодавством Німеччини передбачено й різноманітні пільги для іноземних інвесторів: 1) лише з третього року функціонування вони сплачують податок на прибуток підприємств повністю; 2) значні пільги в рамках Програми щодо підйому Сходу (пільгові позики на 20 років) [12].

Основними методами регулювання інвестиційної діяльності у ФРН, за висновками Р.П. Бойчука, виступають:

- регулювання (підтримка або обмеження) загального обсягу капіталовкладень (це головний метод управління інвестиційним процесом, здійснюваний через політику позикового відсотка, грошову, податкову і амортизаційну політики);

- вибіркоче стимулювання капіталовкладень у певні підприємства, галузі і сфери діяльності через кредитні й податкові пільги, наприклад за допомогою інвестиційного кредиту;

- пряме адміністративне втручання в інвестиційний процес із метою введення або виведення певних виробничих потужностей шляхом узгодження планів і дій найбільших корпорацій [13, с. 11].

Огляд сучасних досліджень про інвестиційне співробітництво України та ФРН дає змогу зробити висновки про такі проблеми досягнення економічної ефективності у цих відносинах:

- нестабільність політичної ситуації;
- відсутність зацікавлених партнерів;
- недосконалість ринкового механізму;
- відсутність відповідного інвестиційного клімату;

- відсутність дієвої системи страхування інвестицій;

- недосконалість податкової системи;
- нестача привабливих інвестиційних проєктів;
- надвисокий рівень інфляції.

У ринковій економіці є багато економічних та адміністративних методів державного стимулювання прямих і портфельних іноземних інвестицій. У науковій літературі багато приділено уваги аналізу таких методів, серед них можна виокремити найуживаніші:

- 1) інвестиційні гарантії;
- 2) прямі субсидії на повне або часткове покриття витрат інвестиційного проєкту;
- 3) безвідсоткові кредити;
- 4) урядові позики;
- 5) пільгові кредити;
- 6) пайова участь держави в акціонерному капіталі;
- 7) гарантування позик;

8) покриття витрат венчурного капіталу за рахунок коштів державного бюджету;

9) пільгове державне страхування на покриття ризиків від коливань валютного курсу та некомерційних ризиків;

10) спеціальний режим щодо іноземної валюти [14].

Серед економічних методів управління основними вважаються грошова, податкова та амортизаційна політики держави.

У рамках грошово-кредитної політики держави можуть застосовуватися інструменти прямого і непрямого державного регулювання через формування пропозиції грошей. Метою як прямого, так і непрямого регулювання є цінова стабільність, яка виражається в динаміці індексу споживчих цін, а саме у зниженні інфляції. Усе це призводить у кінцевому підсумку до зростання інвестиційної активності. Зростання обсягу внутрішніх інвестицій стимулює зростання притоку портфельних та прямих іноземних інвестицій.

Грошово-кредитна політика НБУ впливає на рішення суб'єктів господарювання стосовно інвестування через засоби прямого регулювання найчастіше в країнах із перехідною економікою та в країнах, що розвиваються. Уважається, що цей вид регулювання може застосовуватися тільки у короткостроковому періоді. В Україні регулювання у вигляді обмеження кредитів галузям і окремим банкам та пряме регулювання відсоткової ставки призводило досить тривалий час до «дороговизни коштів, яка свідомо підтримувалася на інституційному рівні через облікову ставку НБУ» [15, с. 236]. Це призвело до того, що багато років бізнес розвивався переважно у сфері торгівлі, а не виробництва товарів підвищеного ступеню переробки. «Останнє потребувало значних інвестицій та ще й супроводжувалося ризиками, і не тільки ризиками ринкового неприйняття нової продукції, а й ризиками конфлікту інтересів» [15, с. 236]. Таким чином, це сприяло залученню іноземних інвестицій у комерційну діяльність, фінансові та інші послуги. Дослідження показали, що в українській економіці велика частина надходжень фінансового капіталу спрямовувалася на покриття дефіцитів бюджетів та підвищення ліквідності окремих системних комерційних банків. Окрім того, «прямі іноземні інвестиції також спрямовувалися безпосередньо у банківський сектор» [16, с. 239]. Сьогодні такий стан справ залишається актуальним. Таким чином, цілі державного регулювання процесів іноземних інвестицій в економіку України через пряме регулювання пропозиції грошей не були досягнуті.

Головною умовою використання непрямого регулювання пропозиції грошей на ринку є наявність розвинутого грошового ринку в країні. Відсутність такого в Україні призводить до низької

ефективності інструментів стимулювання прямих і портфельних іноземних інвестицій. Ще в 2013 р. науковці зазначали, що НБУ повинен активно розширити кредитування економіки через механізм рефінансування, тому що високі кредитні і девальваційні ризики призводять до низького рівня фінансування іноземними групами своїх дочірніх українських банків [1, с. 104; 17]. Через цей же механізм відбувається стимулювання інвестиційних процесів для внутрішніх інвесторів. На думку Рубіш, держава повинна стимулювати ефективне використання власного капіталу, тобто інвестування його у зростання виробництва. У кінцевому підсумку це призводить до розширення пропозиції грошей у вигляді зростання доходів населення, підвищення купівельної спроможності. Таким чином, збільшення обсягів ринку призведе до зростання стимулів, у тому числі і для зовнішнього інвестування [16, с. 237]. Залежність напрямів вкладення іноземного капіталу від коливання пропозиції грошей можна описати так. Недостатня кількість інвестиційних ресурсів призводить до відсутності достатньої конкурентоспроможної пропозиції на ринку. Внаслідок цього звужуються можливості ринку, і банківська система не спроможна забезпечити якісний платоспроможний попит. Це призводить до зменшення пропозиції грошей в економіці. Наступним ефектом є негативний вплив на інвестиційну привабливість економіки. Кінцевим результатом є те, що іноземні інвестиції спрямовуються на:

- 1) покриття бюджетного дефіциту;
- 2) підтримку ліквідності окремих системних комерційних банків;
- 3) спрямування прямих і портфельних іноземних інвестицій у банківський сектор.

Таким чином, напрямом вкладення інвестицій стає сфера обміну, а не виробництва.

Збільшення пропозиції грошей – це результат усіх механізмів непрямого державного регулювання економіки. Він призводить до зростання доходів населення, підвищення купівельної спроможності й у результаті до зростання зовнішнього інвестування, як портфельного, так і прямого. Тому для створення сприятливих обставин для іноземного інвестора в Україні необхідний розвиток грошового ринку до такого рівня, щоб держава могла застосовувати непрямі методи регулювання пропозиції грошей в економіці.

Разом із тим зростання потоку іноземних інвестицій не відбувається у пропорціях, які відповідають знеціненню долара, тому недостатньо лише цього чинника для підвищення інвестиційної привабливості України [1, с. 101–102]. Тобто зростання потоку іноземних інвестицій у країну пропорційне не лише зниженню інфляції, а й є також наслідком бюджетно-податкової політики держави. Податкова політика не в останню чергу впливає на

привабливість країни для іноземних інвестицій. При цьому ставки податків не є основною характеристикою такої політики. Як свідчать дослідження, «основного значення тут набувають стабільність, простота податкової системи та механізм адміністрування податків, тобто йдеться про формування податкового простору як важливої частини загального фіскального простору» [1, с. 120]. Податковий кодекс України поліпшив інвестиційний клімат за рахунок систематизації та ймовірної стабільності податкового законодавства.

Думки фахівців різняться щодо критеріїв та методів використання податкового механізму стимулювання притоку прямих і портфельних іноземних інвестицій. Звичайно, основним критерієм вибору напряму іноземних інвестицій вважається для України сьогодні виробництво продукції підвищеного ступеню переробки. Тобто критерієм у найкращому разі повинен бути інноваційний характер інвестицій. Автор підтримує думку про пріоритетність інноваційного характеру інвестицій, на бік якої стають більшість українських науковців. Зокрема, Т.В. Майорова, М.І. Диба і С.І. Ходакевич вважають, що необхідно використовувати «механізм податкового та митного стимулювання учасників зовнішньоекономічної діяльності, операції яких сконцентровані в сегменті торгівлі та супроводу високо- та середньовисокотехнологічної промислової продукції, надання наукомістких та технологічно орієнтованих послуг, імпорту обладнання, що не має вітчизняних аналогів за критеріями технологічності й ефективності» [1, с. 100]. Дослідник Онишко вважає, що пріоритети фіскальної політики регулювання інвестиційної діяльності в державі повинні визначатися рівнем технологічного укладу підприємства. «Саме показник «технологічний уклад» можна і необхідно використовувати як аналітичний критерій визначення видів економічної діяльності, що потребують державної підтримки. У бюджетному процесі мають розглядатися лише ті види економічної діяльності, які належать до четвертого, п'ятого та шостого технологічних укладів, а їхні конкретні механізми мають урахувати специфіку розроблень й очікувані результати» [1, с. 112–113].

Світовий досвід свідчить, що в низці країн відсутнє спеціальне податкове законодавство для іноземних компаній як таке. Найчастіше у світовій практиці оподаткування підприємств з іноземним капіталом має два варіанти: преференційна політика стосовно іноземних компаній та національний режим. В Україні використовують другий варіант відносно іноземних компаній, що ставить підприємства з іноземним капіталом у рівні умови з іншими. Такий режим використовується переважно в розвинених країнах. З огляду на ситуацію низької інвестиційної активності, в Україні було б доцільно запровадити інший підхід до оподатку-

вання підприємств з іноземним капіталом, який включає преференційну політику відносно іноземних компаній. Це поставить підприємство з участю іноземного капіталу в більш сприятливі умови порівняно з місцевими інвесторами та суб'єктами господарювання стосовно податків. Для країни з невисокими темпами зростання економіки це призвело б до активізації як прямих іноземних інвестицій, так і портфельного інвестування [18, с. 1131]. Водночас існує протилежна думка щодо цього. Л.М. Борщ дійшла висновку, що «надання будь-яких спеціальних законодавчих пільг для іноземних інвесторів в Україні від самого початку було й надалі залишиться недоцільним, оскільки їх установа не призводить до збільшення припливу інвестиційних вкладень, а відміна не супроводжується зниженням інвестиційної активності» [8, с. 233–234].

Створення сприятливого клімату для іноземних інвесторів за допомогою введення податкових та інших пільг здійснюється в рамках політики залучення іноземних інвестицій у межах загальної інвестиційної політики держави. Усі податкові (або фіскальні) методи стимулювання іноземних інвестицій можна об'єднати так:

1. Податкові канікули.
2. Інвестиційні знижки.
3. Інвестиційний податковий кредит.
4. Прискорена амортизація.
5. Інвестиційна субсидія.
6. Пільгові ставки непрямих податків.

Вважається, що для України під час застосування бюджетно-податкових механізмів стимулювання прямих і портфельних іноземних інвестицій доцільно використовувати такі пільги, як прискорена амортизація та надання податкових кредитів, передусім для підприємств, що використовують високотехнологічне обладнання, підприємств ІТ-сектору та агропромислового комплексу. Сьогодні застосування потенційно ефективних стимулів суттєво обмежується і, як наслідок, вивільняється надто незначний обсяг фінансових ресурсів. Завдяки впровадженню податкового кредиту економічна вигода для України полягатиме у тому, що підприємство після здійснення інвестицій зменшуватиме виробничі витрати, збільшаться продуктивність праці й розмір прибутку до оподаткування [6, с. 148]. У світовій практиці господарювання податковий інвестиційний кредит становить знижку з нарахованої суми податку, що підлягає виплаті, у розмірі певного відсотка від вартості придбаного обладнання чи устаткування (від 10% до 2% загальної вартості інвестованих в основні фонди коштів) [19].

Існує багато досліджень переваг і недоліків податкового механізму впливу на обсяги інвестиційних процесів, що призвели до формулювання таких проблемних питань:

1) податкові пільги мають переважно галузеву спрямованість, що порушує принцип рівності всіх платників;

2) обмеженість механізму прискореної амортизації виробничого обладнання призводить до вивільнення незначного обсягу інвестиційних ресурсів;

3) надмірне податкове навантаження;

4) недосконалість системи адміністрування податків;

5) через зниження ставки податку на прибуток не досягаються цілі стимулювання іноземних інвестицій;

6) відсутність економічного обґрунтування диференціації ставок податку на прибуток за окремими галузями, секторами економіки;

7) надання галузевих пільг лише консервує низький технологічний рівень галузей та породжує нерівні умови для функціонування інших галузей і територій.

Висновки. Основна мета державного регулювання потоків іноземних інвестицій в українську

економіку не досягнута, оскільки не спостерігається зростання обсягу іноземних інвестицій у пріоритетні галузі промислового виробництва. Отже, державне регулювання прямих і портфельних іноземних інвестицій є неефективним. Проблеми законодавчого поля України щодо регулювання прямих і портфельних інвестицій свідчать про порушення принципів узгодженості, послідовності та безперервності в процесі управління. Необхідний розвиток грошового ринку в Україні для запобігання спрямуванню прямих та портфельних інвестицій у сферу обміну та бюджетного споживання. У реформуванні податкової системи необхідно досягти стабільності й простоти. Серед податкових пільг доцільно надавати перевагу прискореній амортизації та наданню податкових кредитів. Подальші дослідження будуть розвиватися в напрямі вдосконалення управління процесами регулювання надходження іноземних інвестицій за допомогою моделювання податкового та монетарного регулювання іноземних інвестицій.

Список використаних джерел:

1. Активізація інвестиційного процесу в Україні : монографія / Т.В. Майорова та ін. Київ : КНЕУ, 2012. 472 с.
2. Шевченко Л.В. Напрями розвитку законодавчої бази механізму державного управління українських зовнішньоекономічних відносин. *Інвестиції: практика та досвід*. 2010. № 23. С. 139–141.
3. Шевченко Л.В. Напрями розвитку державного управління торговельним та інвестиційним співробітництвом України з ФРН. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2010. № 9. URL : <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=180> (дата звернення: 23.11.2019).
4. Стадник В.В., Головчук О.В., Головчук Ю.О. Стан і чинники економічної динаміки підприємств машинобудування України. *Проблеми економіки*. 2017. № 2. С. 140–148.
5. Кричківська Т.О., Давидюк Л.П. Сучасний стан закордонного інвестування в український бізнес. *Світове господарство і міжнародні економічні відносини*. 2017. Вип. 13. С. 96–101.
6. Маркевич К.Л. Механізми стимулювання надходження прямих іноземних інвестицій у контексті національних інтересів України. *Економічний вісник університету*. 2015. Вип. 26(1). С. 144–150.
7. Любимов В.І. Шляхи удосконалення організаційно-економічного механізму залучення прямих інвестицій в економіку України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2009. № 15. С. 2–5.
8. Борщ Л.М. Інвестування: теорія і практика : навчальний посібник. Київ : Знання, 2005. 470 с.
9. Руденко О.А. Особливості державного регулювання інвестиційної діяльності в Україні. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2014. № 63. С. 31–37.
10. Нікітін А.В., Смірнова О.О. Іноземне інвестування в Україні: сучасний стан та перспективи. *Фінанси, облік і аудит*. 2017. Вип. 2(30). С. 141–149.
11. Озерчук О.В. Податки та інвестиційний клімат в Україні. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 7. С. 725–730.
12. Шевченко Н.І. Досвід системи державного гарантування іноземного інвестування. *Економіка та держава*. 2010. № 4. С. 141–143.
13. Бойчук Р.П. Окремі проблеми становлення інвестиційного права України. *Право та інноваційне суспільство*. 2016. № 1. С. 9–14.
14. Свідер О.П. Технології державного стимулювання залучення прямих іноземних інвестицій. *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Економічні науки*. 2015. № 10. С. 97–102.
15. Стадник В.В., Михальчик С.О. Методологічні особливості формування ефективного мотиваційного механізму інноваційного розвитку підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2018. № 5. Т. 1. С. 235–241.
16. Рубіш І.І. Залучення інвестицій в економіку зі слабкою динамікою економічного зростання. *Фінанси, учёт, банки*. 2014. № 1(20). С. 236–240.
17. Баріда Н.П. Грошова пропозиція та її вплив на соціально-економічний розвиток. *Ефективна економіка*. 2013. № 3. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2062> (дата звернення: 24.11.2019).
18. Бияк Л.Л., Кулик І.В., Кулик М.А. Современные подходы к привлечению и регулированию иностранных инвестиций. *Молодой учёный*. 2016. № 12. С. 1129–1134.
19. Березюк Г.О. Державний механізм управління та регулювання іноземного інвестування національної економіки. *Вісник Дніпропетровського університету*. 2013. Вип. 5(10/2). С. 3–11.

References:

1. Majorova T.V. (2012) Aktyvizatsiia investytsiinoho protsesu v Ukraini [Activation of the investment process in Ukraine]. Kyiv: KNEU. (in Ukrainian)
2. Shevchenko L.V. (2010) Napriamy rozvytku zakonodavchoi bazy mekhanizmu derzhavnoho upravlinnia ukrainskykh zovnishnoekonomichnykh vidnosyn [Areas of development of the legislative framework of the mechanism of state administration of Ukrainian foreign economic relations] *Investment: practice and experience*, no. 23, pp. 139–141.
3. Shevchenko L.V. (2010) Napriamy rozvytku derzhavnoho upravlinnia torhovelnym ta investytsiinym spivrobitnytstvom Ukrainy z FRN [Areas of development of public administration of trade and investment cooperation of Ukraine with Germany] *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok [Public Administration: Improvement and Development]* (electronic journal), no. 9. Available at: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=180> (accessed 23 November 2019).
4. Stadnyk V.V., Holovchuk O.V., Holovchuk Yu.O. (2017) Stan i chynnyky ekonomichnoi dynamiky pidpriemstv mashynobuduvannia Ukrainy [State and factors of economic dynamics of machine-building enterprises of Ukraine]. *Problems of economy*, no. 2, pp.140–148.
5. Krychkovska T.O., Davydiuk L.P. (2017) Suchasnyi stan zakordonnoho investuvannia v ukrainskyi biznes. [The current state of foreign investment in Ukrainian business]. *World Economy and International Economic Relations*, vol. 13, pp. 96–101.
6. Markevych K.L. (2015) Mekhanizmy stymuliuвання nadkhozhenia priamykh inozemnykh investytsii u konteksti natsionalnykh interesiv Ukrainy [Mechanisms to stimulate FDI in the context of Ukraine's national interests]. *University Economic Bulletin*. vol. 26(1), pp. 144–150.
7. Liubimov V.I. (2009) Shliakhy udoskonalennia orhanizatsiino-ekonomichnoho mekhanizmu zaluchennia priamykh investytsii v ekonomiku Ukrainy [Ways to improve the organizational and economic mechanism of attracting direct investment in the Ukrainian economy]. *Investment: practice and experience*, no. 15, pp. 2-5.
8. Borshch, L.M. (2005) Investuvannia: teoriia i praktyka : navchalnyi posibnyk [Investing: theory and practice: a textbook]. Kyiv: Znannia. (in Ukrainian)
9. Rudenko O.A. (2014) Osoblyvosti derzhavnoho rehuliuвання investytsiinoi diialnosti v Ukraini [Peculiarities of state regulation of investment activity in Ukraine]. *Scientific Bulletin of Poltava University of Economics and Trade*, no. 63, pp. 31-37.
10. Nikitin A.V., Smirnova O.O. (2017) Inozemne investuvannia v Ukraini: suchasnyi stan ta perspektyvy [Foreign Investment in Ukraine: Current State and Prospects]. *Finance, accounting and auditing. Collection of scientific works*, vol. 2(30), pp. 141–149.
11. Ozerchuk O.V. (2015) Podatky ta investytsiinyi klimat v Ukraini [Taxes and the investment climate in Ukraine]. *Global and national problems of economy*, no. 7, pp. 725–730.
12. Shevchenko N.I. (2010) Dosvid systemy derzhavnoho harantuvannia inozemnoho investuvannia [Experience of the system of state guarantee of foreign investment]. *Economy and the state*, no. 4, pp. 141–143.
13. Boichuk R.P. (2016) Okremi problemy stanovlennia investytsiinoho prava Ukrainy [Some problems of formation of investment law of Ukraine]. *Law and Innovation Society*, no. 1, pp. 9–14.
14. Svider O.P.(2015) Tekhnolohii derzhavnoho stymuliuвання zaluchennia priamykh inozemnykh investytsii [State incentive technologies for attracting foreign direct investment]. *Bulletin of Kamyanets-Podilskyi Ivan Ogiyenko National University. Economic sciences*, no. 10, pp. 97–102.
15. Stadnyk V.V., Mykhalchuk S.O. (2018) Metodolohichni osoblyvosti formuvannia efektyvnoho motyvatsiinoho mekhanizmu innovatsiinoho rozvytku pidpriemstva [Methodological features of formation of effective motivational mechanism of innovative development of the enterprise]. *Bulletin of Khmelnitsky National University. Economic sciences*, vol. 1, no. 5, pp. 235–241.
16. Rubish I.I. (2014) Zaluchennia investytsii v ekonomiku zi slabkoiu dynamikoiu ekonomichnoho zrostantia [Attraction of investments in economy with weak dynamics of economic growth]. *Finance, accounting, banks*, no. 1(20), pp. 236–240.
17. Barida N.P. (2013) Hroshova propozyziia ta yii vplyv na sotsialno-ekonomichnyi rozvytok [Money supply and its impact on socio-economic development]. *Efektivna ekonomika*, no. 3 Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2062> (accessed 24 November 2019).
18. Biyak L.L., Kulik I.V., Kulik M.A. (2016) Sovremennyye podhody k privlecheniyu i regulirovaniyu inostrannykh investitsiy [Modern approaches to attracting and regulating foreign investments]. *Young scientist*, no. 12, pp. 1129–1134.
19. Bereziuk H.O. (2013) Derzhavnyi mekhanizm upravlinnia ta rehuliuвання inozemnoho investuvannia natsionalnoi ekonomiky [State mechanism for management and regulation of foreign investment of the national economy]. *Bulletin of Dnipropetrovsk University*, vol. 5(10/2), pp. 3–11.

Shevchenko Liliia
Khmelnitskyi National University

ECONOMIC METHODS FOR MANAGING FOREIGN INVESTMENTS IN UKRAINIAN ECONOMY

The purpose of the article is to summarize information on the optimization of the economic mechanism of state management of foreign investment flows. The relevance of the study is the need to systematize the use of economic levers to stimulate the state direct and portfolio foreign investment. Methods of systematic and historical analysis were used in the study. Among the empirical methods used classification, grouping and description of the study results. The article defines that the goals of state regulation of foreign investments are to increase the volume of foreign investments and direct them to priority branches of industrial production. It is established that the principles of consistency, continuity and coherence should be the basic principles of foreign direct and portfolio investment regulation. By means of systematic analysis, the wrong directions of directing foreign investment funds into the spheres and industries of Ukraine's economy were determined. It is found that the main goal of state regulation of foreign investment flows into the Ukrainian economy has not been achieved, as there is no increase in the volume of foreign investments in priority areas of industrial production development. The problems of the legislation concerning direct and portfolio foreign investments are specified. The effectiveness of direct and indirect methods of economic regulation of money supply in the economy is analyzed and how it indirectly affects the growth of foreign investment in the country's economy. Measures to improve indirect methods of economic regulation of foreign investment and the tax system have been proposed. In particular, the need to develop the money market to stimulate the direct and portfolio investment in the sphere of production of products with a high degree of processing is pointed out. The use of tax benefits is specified. The advantages of accelerated depreciation and tax credits are offered among other tax methods of stimulating both direct and portfolio foreign investments. It is determined that the goals of state regulation of foreign investment processes in the Ukrainian economy through direct regulation of money supply have not been achieved in previous years.

Key words: foreign investment, Germany, state regulation, investment activity, innovative activity, monetary policy, tax policy.

JEL classification: E52, E22, F21, E62, G38.
